

Gjødselbrukforskriften

Veiledning og verktøy

Teamsmøte Agder 18. august 2025

Landbruksdirektoratet
Eanandoalldirektaráhtta

Temaer i dag

- **Veiledningsmaterieill**
 - Kortfatta rettleiing
 - Fosforkalkulator
 - Rundskriv
- **PowerBI-rapport**
- **Fagsystem og digital støtte**
- **Siste nytt om enkelte temaer**

Foto: Nono Dimby, Statsforvalteren i Rogaland

Ny forskrift – tettere oppfølging

Veiledning og støttesystemer lages for å gjøre det lettere

- å **følge opp** forskriften for kommunen
- å **følge** kravene for bonden

Veiledninger til bonden

- Hvilke krav gjelder for meg?
 - Kortfattet veiledning for bonden
 - Bygges ut etter hvert som spørsmål kommer
- Fosforkalkulator
 - For husdyrbønder
 - Svar på om man har nok spredeareal

Rettleiing til gjødselbrukforskrifta

Her finn du ei kortfatta oversikt over krava i gjødselbrukforskrifta. Rettleiinga erstattar ikkje lov og forskrift. Kontakt kommunen om du har spørsmål til korleis du skal forstå reglane.

Publisert: 31.01.2025 Sist oppdatert: 05.02.2025

Skriv ut dokumentet

Søk i dokumentet

Gå til innhold

Dei viktigaste endringane

Krav til gjødsellager og driftsbygningar

Oppsamling og lagring av gjødsel og fôr på bakken

Handtering av væske frå veksthus og planterestar

Kor kan du spreie gjødsel

Når kan du spreie gjødsel

Kor mykje gjødsel (fosfor og nitrogen) kan du spreie

Krav til spreinga

Særskilte reglar ved bruk av avløpsslam

Tungmetall og bruk av gjødelsvarer

Jordprøver

Plan og dokumentasjon

Statsforvaltaren kan sette egne krav for særskilde område

Region :

Alle fylker utenom Rogaland, Troms og Finnmark

Periode :

01.01.2033

Mengde fosfor i oppgitt region for perioden 01.01.2033 er 2,3 kg pr. daa.
Innmarksbeiter godkjent spredeareal omregnes til fulldyrka jord med faktoren 0,87

Kode	Dyreslag	Faktor	1. okt	1. mars	Sum P
120	Meikekyr: avdrått under 7 tonn				
	Meikekyr: avdrått 7 – 9,5 tonn	15,00			
121	Amme kyr, kalvet de siste 15 måneder	8,00			
119	Ungdyr, slaktevekt 320 kg v/ 18 mnd	5,00			
145	Søyer, født i fjor eller tidligere	2,00		216	432
146	Varer, født i fjor eller tidligere	2,00		8	16
139	Meikesau, født i fjor eller tidligere	2,00			
140	Meikegeiter	2,00			
142	Ammegeiter	2,00			
115	Hester, under 3 år (i avl eller ikke)	5,00			
116	Hester, 3 år og eldre (i avl eller ikke)	7,50			
193	Hester i pensjon. Ant. beiteuker :				
155	Avspurker, minst ett kull	8,10			
155	Purkering*: avspurker i navn	2,40			
155	Purkering*: avspurker i satellitt	14,30			
157, 158, 159	Unggris til avl	0,53			
Lev.data Solgte ungpurker/råner >50 kg/>15 uker		0,53			
184	Slaktegris: vekt < 130 kg	0,37			
	Slaktegris: vekt > 130 kg				
161	Verpe- og rugehøner, > 20 uker	0,120			
	Avlsdyr høner (slaktekyllingmødre)	0,250			
168	Avlsdyr gjess	0,250			
168	Avlsdyr ender	0,250			
168	Avlsdyr kalkun	0,250			
185	Ulvkylling, påsett til verpehøne	0,014			
	Sl. kylling vokser raskt (se nedsett)	<2,3 kg			
186	Sl. kylling vokser raskt: > 2,3 kg	0,012			
	Sl. kylling vokser sakte	<2,5 kg			
	Sl. kylling vokser sakte > 2,5 kg				
188	Slaktekalkuner: slaktevekt inntil 9 kg	0,106			
187	Slakteender	0,025			

Beite utenom godkjent spredeareal				
Ant. dyr	Uker	Timer	Sum	

Rundskriv

- Rundskriv *første versjon* publisert 5. juli
- Skrevet sammen med Miljødirektoratet og Mattilsynet

Rundskriv 2025/37

Forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv. – kommentarer til regelverk

Dette er et rundskriv med kommentarer og utdypende forklaringer til forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv.

Publisert: 05.07.2025 Sist oppdatert: 07.07.2025

Skriv ut dokumentet

Gå til innhold

Innledning	→
Oversikt over endringer	→
§ 1. Formål	→
§ 2. Virkeområde	→
§ 3. Definisjoner	→
§ 4. Plassering av gjødselanlegg og driftsbygninger	→
§ 5. Krav om oppsamling av husdyrgjødsel i driftsbygninger	→
§ 6. Krav til håndtering av husdyrgjødsel ved utendørs dyrehold	→

Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektaráhitta

PowerBI-rapport

Husdyrgjødsel og spredeareal

Formål – et verktøy for kommunen

- Veiledning av foretak som lurer på om de har nok spredeareal nå og framover
- Følge opp grenser for spredemengder (kg P/daa) **før nytt fagsystem** er på plass
- Gi oversikt over alle foretak i kommunen
 - Risikovurdering
 - Oversikt over «ståa» i kommunen/fylket mtp. gjødselmengder og spredeareal
 - Holde oversikt over hvor mye innmarksbeite som er godkjent for foretak (og totalt)
 - Gjødsel som bortskaffes
- Ingen krav om at kommunen bruker det – et tilbud

Hvor hentes data fra?

- Hovedkilder: 1) eStil-PT og 2) Leveransedatabasen
 - Offentlig tilgjengelige data
- Viser alle foretak som har treff på en P-kode for husdyr eller en varekode i leveransedatabasen som det er knyttet normtall for P-utslipp til (vedlegg 1)

En tredje kilde: Nettskjema

- Kommunen kan sende inn opplysninger om godkjent innmarksbeite eller gjødsel mottatt/bortskaffet
- Data overføres fra Nettskjema-databasen til PowerBI-rapporten 1 gang per uke
 - Dvs. at opplysningene ikke dukker opp umiddelbart
- Vises deretter i PowerBI-rapporten og inngår i beregningene
- Kan benyttes hvis kommunen ønsker det for sin egen oversikt – ingen plikt!

Vi tar en demo...

Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

Fylke

INNLANDET

Kommune

RINGSAKER

Søknadsomgang

2023

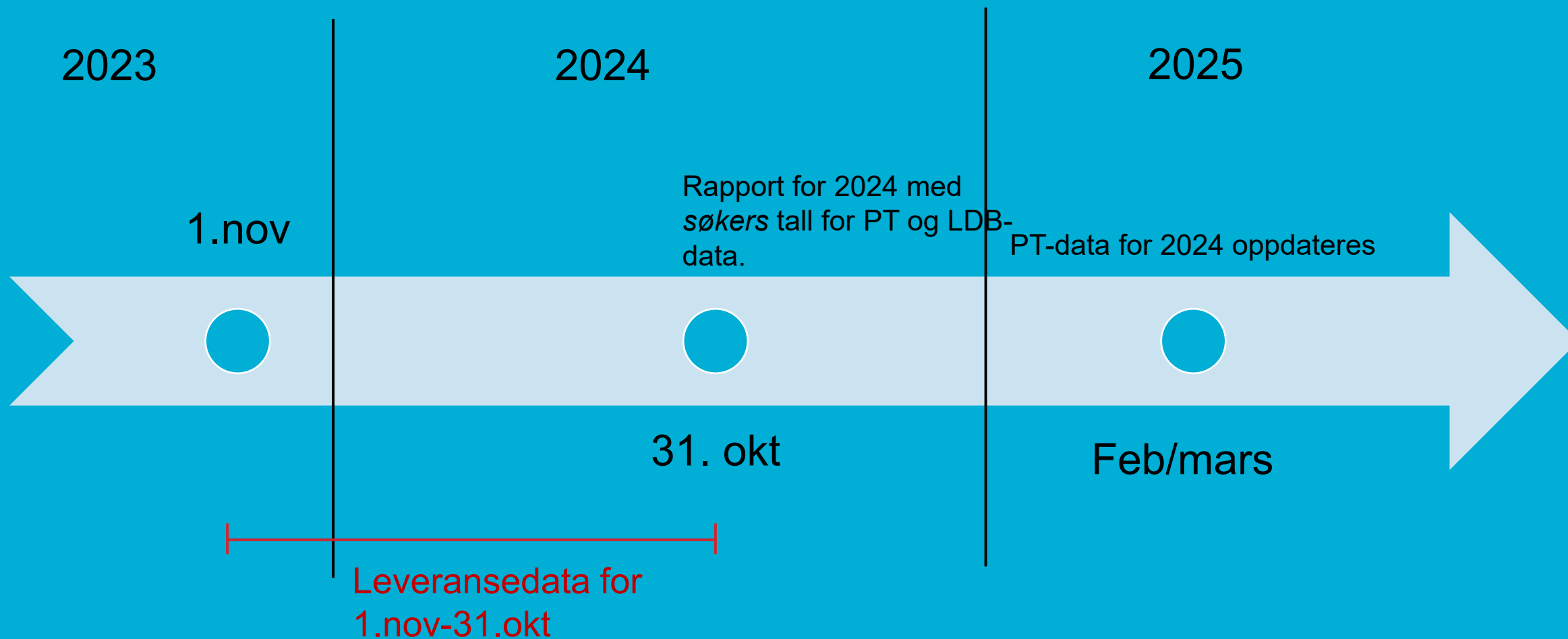
Se detaljer

Mer informasjon

Startside

Org. nummer	Navn	Driftssenter	Kommune	Kg P fra egen husdyrgjødsel	Disp. areal fulldyrka + overflatedyrka (daa)	Tillatt spredt på egne arealer 2025-2026 (kg P)	Må bortskaffes/Kan mottas 2025-2026 (kg P)	Spredareal som mangler/Spredareal man har ekstra 2025-2026 (daa)	Tillatt spredt på egne arealer 2027-2029 (kg P)	Må bortskaffes/Kan mottas 2027-2029 (kg P)	Spredareal som mangler/Spredareal man har ekstra 2027-2029 (daa)	Tillatt spredt på egne arealer 2030-2032 (kg P)
			RINGSAKER	942	156	546	396	113	437	505	180	390
			RINGSAKER	53	89	312	-259	-74	249	-197	-70	223
			RINGSAKER	895	584	2 044	-1 149	-328	1 635	-740	-264	1 460
			RINGSAKER	140	132	462	-322	-92	370	-230	-82	330
			RINGSAKER	15	36	126	-111	-32	101	-86	-31	90
			RINGSAKER	779	279	977	-198	-56	781	-2	-1	690
			RINGSAKER	690	415	1 453	-763	-218	1 162	-472	-169	1 030
			RINGSAKER	1 354	264	924	430	123	739	615	220	660
			RINGSAKER	310	115	403	-93	-26	322	-12	-4	280
			RINGSAKER	905	494	1 729	-824	-235	1 383	-478	-171	1 230
			RINGSAKER	646	436	1 526	-880	-251	1 221	-575	-205	1 090
			RINGSAKER	1 056	0	0	1 056	302	0	1 056	377	0
			RINGSAKER	280	179	627	-347	-99	501	-221	-79	440

Oppdatering av data

Rapporten er ingen fasit

- Alltid nødvendig med egne vurderinger ved veiledning av foretak og ved kontroll
- Fosformengden:
 - Utmarksbeite
 - Høyere eller lavere avdrått
 - Påslag ved slaktevekt > 130 kg for slaktegris
 - Purkeringer
 - Rasktvoksende/saktevoksende kylling, og slaktevekt
- Areal: Kan ha godkjent innmarksbeite som spredeareal, eller spre på et mindre areal enn det som disponeres jf PT

Org.
nummer

Navn

Driftssenter

Kommune

Ka P fra ean

Disp. areal fulldvka

Tillatt sporedt på

arealer
26 (kg P)

Må bortskaffes/Kan
mottas 2025-2026
(kg P)

Spreddeareal so
mangler/Sn
man har
2025-2026
(kg P)

Hvilke data vil du eksportere?

Eksporter dataene i formatet som passer dine behov. Hvis du har mye data, kan antall rader du eksporterer, være begrenset, avhengig av filtypen du velger. [Mer informasjon om eksport av data](#)

☒

Data med gjeldende oppsett

Eksporter disse dataene i det samme oppsettet du ser nå, men uten ikoner, farger eller annen formatering du har lagt til.

☐

Summerte data

Eksporter de oppsummerte dataene som brukes til å opprette visualobjektet (for eksempel summer, gjennomsnitt og medianer).

☐

Underliggende data

ⓘ Rapportforfatteren deaktiverte dette alternativet

Filformat:

.xlsx (Excel 150 000-rad maks) ▾

Eksporter

Avbryt

4650-83/7/0	GLOPPEN	404	75	263	142	40
4650-71/2/0	GLOPPEN	590	130	455	135	39
4650-1/2/0	GLOPPEN	560	124	434	126	36
4650-28/1/0	GLOPPEN	330	61	214	117	33
4650-83/2/0	GLOPPEN	340	70	226	117	33

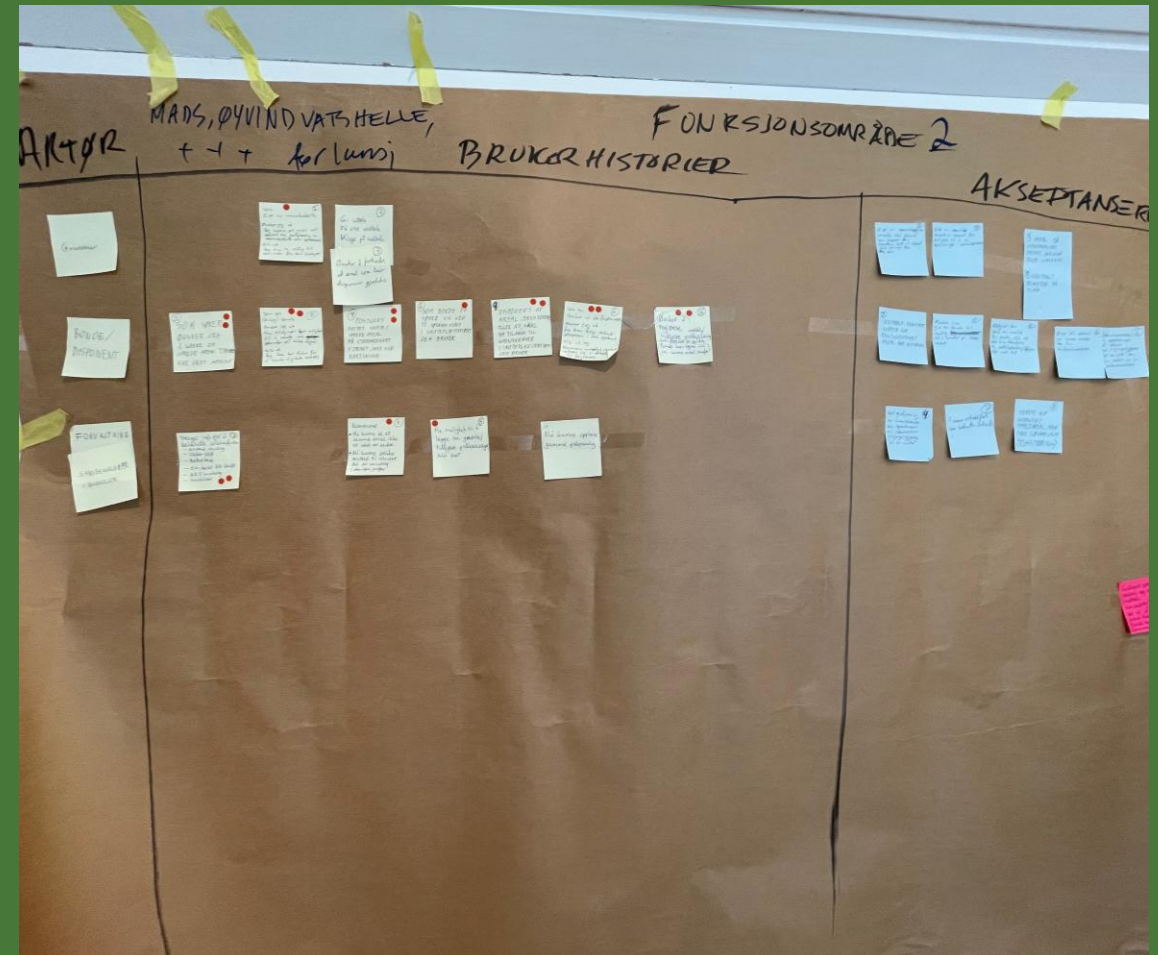
Landbruksdirektoratet utvikler nytt fagsystem

- Enkel rapportering/melding og søknadsprosess for bøndene
- Et kartbasert verktøy for kommunen
 - Godkjenning av innmarksbeite som spredeareal
 - Meldeplikt fosforbalanse
 - Meldeplikt spredning av slam
 - Areal fosforkrevende vekster
 - Jordprøver til register
 - Gjødseljournal og gjødslingsplan
 - Dispensasjonssøknad

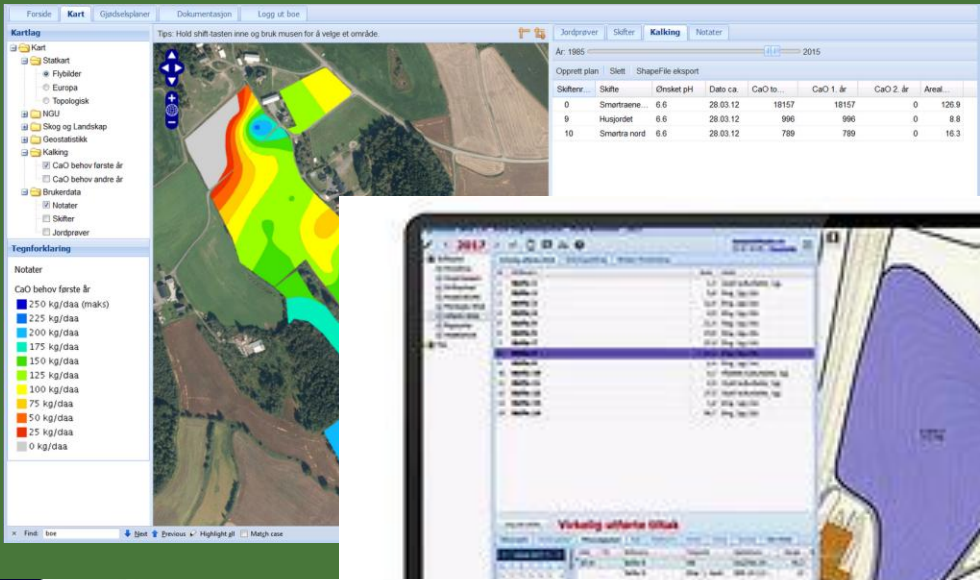

Status for arbeidet

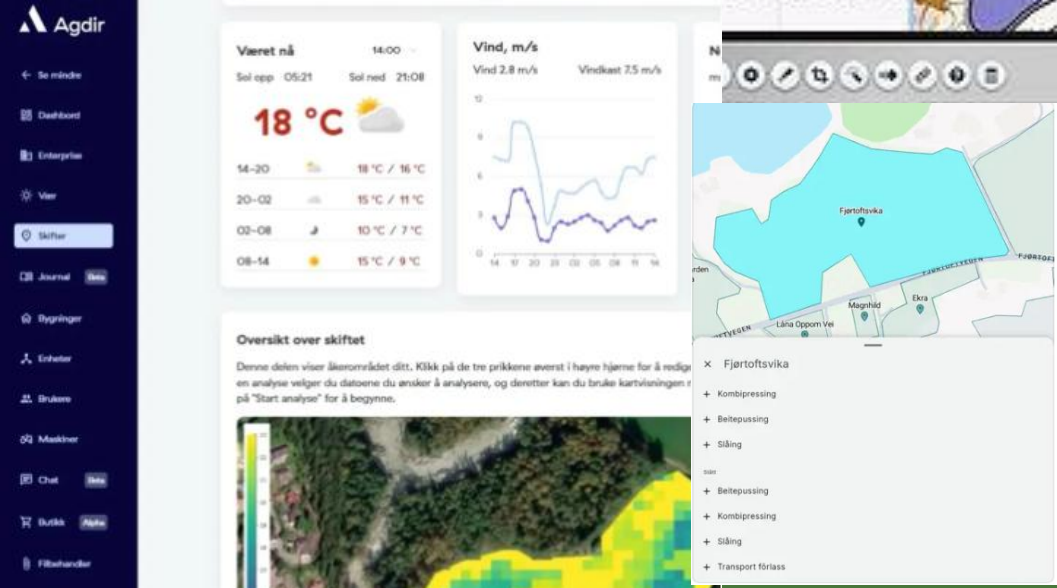
- Ferdig med «innsiktsfase»
- Prosjektperioden går over 2 år
- Ref.gruppe med kommuner, SF, NLR, leverandører av skifteplanverktøy m.fl.

Konturer av løsning

Eget system for forvaltningen (AGROS?) som viser data om de ulike foretakene

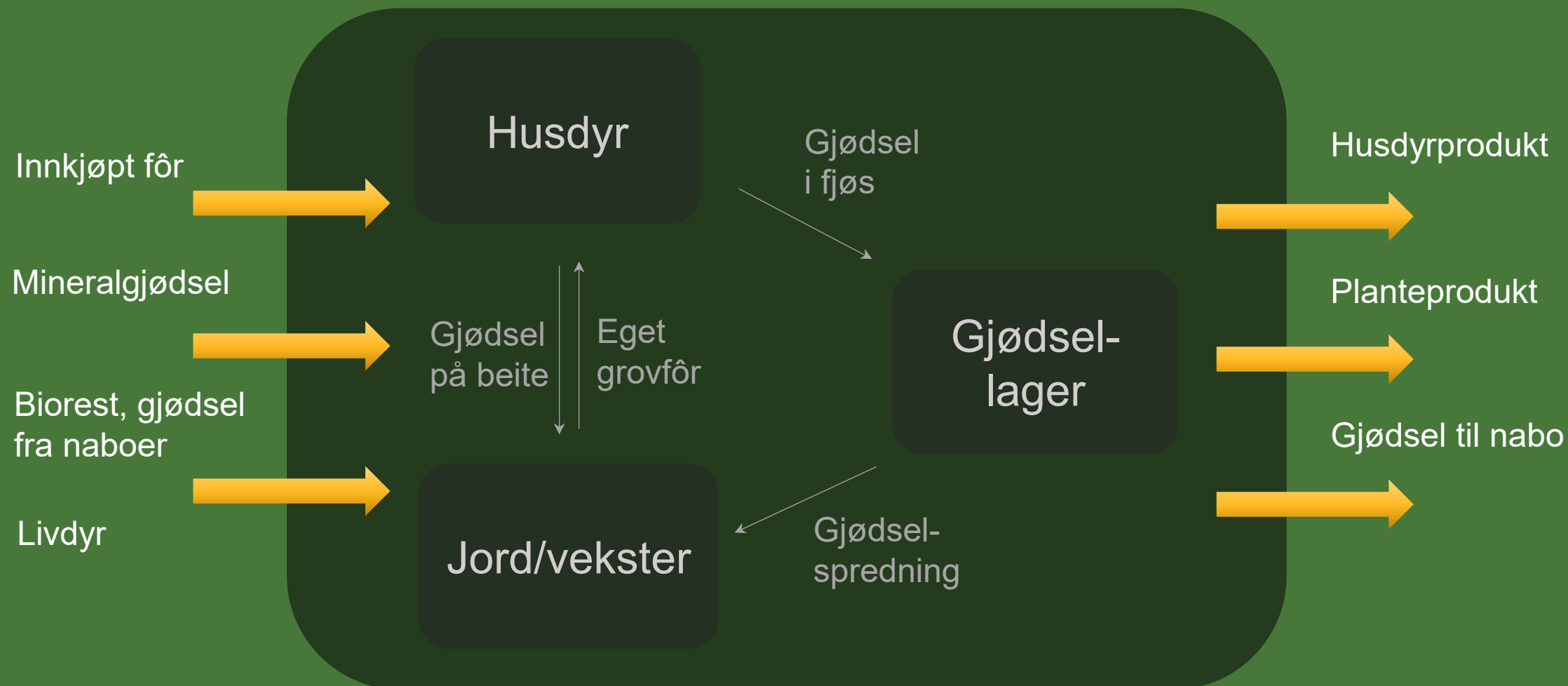
Jordprøveregister

- Krav om koordinatfesting og innrapportering
- Etablere eget jordprøveregister
- Kobles mot fagsystemet Ldir utvikler, slik at info om jordprøver vises i samme «bilde» som annen informasjon om foretaket
- Rutinebeskrivelse for uttak av prøvene

Foto: Siri Svendgård-Stokke, NIBIO

Verktøy for dokumentasjon av fosforbalanse

Oppdatering om noen pågående prosesser

§ 7. Krav til utforming av lager for husdyrgjødsel og andre organiske gjødselvarer

- Andre ledd: *Lager for urin og biorest med mindre enn 25 prosent tørrstoff skal ha tak eller annet dekke som begrenser fordamping til luft. Dekket må likevel sørge for nødvendig ventilering av farlige gasser.*
 - Ref. fastsettelsesbrev: Det kommer til å komme krav til dekke for svinegjødsel, muligens fra 1.1.2026.
 - Utredning i høst om hva slags dekke som er egnet for reduksjon av både klimagasser og ammoniakk

§ 7. Krav til utforming av lager for husdyrgjødsel og andre organiske gjødselvarer

- Fjerde ledd: *Ved oppføring, utvidelse eller utbedring av gjødsellager som er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven, skal det foreligge samsvarserklæring om oppfyllelse av krav etter denne forskriften og etter byggteknisk forskrift gitt i medhold av plan- og bygningsloven.*
 - Det finnes ikke samsvarserklæring etter gjødselbrukforskriften. Så lenge dette ikke eksisterer er det heller ikke et krav.
 - Ikke alle gjødsellager har krav til ansvarlig foretak, og dermed ikke krav til samsvarserklæring etter pbl.
 - Videre arbeid om hvordan dette bør løses høst ila 2025

§ 7. Krav til utforming av lager for husdyrgjødsel og andre organiske gjødselvarer

- Krav til inspeksjonskum og dobbelt barriere?
- Krav til tørr lagring av fjørfegjødsel?

Rapporteringskrav – når trer de i kraft?

- Gjødslingsplan og gjødseljournal: Fra 2026, men ikke krav til innrapportering (foruten ved kontroll)
- Registrere fosforkrevende vekster: Fra Ldir bestemmer
- Rapportere inn jordprøver til offentlig register: Fra Ldir bestemmer
- Innrapportering av bortskaffet organisk gjødsel: Fra Ldir bestemmer

Spørsmål?